

[Christiani.]

den, der maaske ved Aarhundredets Begyndelse har omfattet denne Sag med større Interesse end nogen anden: det var den kendte Grosserer Selgen Sthyr af det store Firma Sthyr & Kjær. Jeg har haft Lejlighed til at drøfte Spørgsmaalet om Grundlæggelsen af Kartoffelstivelsefabrikker med Grosserer Selgen Sthyr, bl. a. ved et Møde i Dansk Ingeniørforening i 1916, hvor jeg indledede en Diskussion om dette Emne. Ved denne Lejlighed deltog bl. a. Selgen Sthyr i Diskussionen og udtalte, at efter hans Opfattelse var en meget væsentlig Grund til, at de Fabrikker, som i sin Tid blev anlagt, ikke lykkedes, den, at Leverandørerne svigtede, saaledes at Fabrikkerne kun fik Halvdelen af den Mængde Kartoffler, hvormed de havde regnet. Derfor er det ogsaa med fuld Ret sagt i Bemærkningerne til Lovforslaget, at en Grundbetingelse for et vellykket Resultat af en saadan Fabrikations Opdagelse er den, at der sikres Fabrikkerne det nødvendige og tilstrækkelige gode Materiale. Jeg mener derfor ogsaa, at det er berettiget, at de Kontrakter, som Fabrikkerne skal slutte om Leverance af Kartoffler, ikke alene maa løbe paa adskillige Aar — der er nævnt 5 eller 10 Aar —, men at de ogsaa maa være af en saadan Art, at der sikres Fabrikkerne den tilstrækkelige Mængde Kartoffler af den rigtige Kvalitet.

Grosserer Selgen Sthyr udtalte tillige, at ud fra denne nødvendige og rimelige Betingelse var det hans Opfattelse, at den heldigste Form for saadanne Fabrikker vilde være Andelsformen, for hvilken vi jo har stor Erfaring fra vore andre Andelselskaber, og der følger jo ogsaa med denne Form en Interesse i hele Virksomheden, som strækker sig ud til den mindste Kartoffelleverandør. Jeg vil derfor ogsaa haabe, at det Princip maa blive fulgt i videst mulig Udstrækning, saaledes at det bliver Avlerne selv, som kommer til at eje Fabrikkerne — jeg har ogsaa forstaaet, at dette er et Ønske hos den højtærede Handelsminister.

Det er jo, som Ministeren har udtalt, Hensigten, at disse Fabrikker skulde være tilstrækkelige til at forsyne hele Landet med Stivelse, og det vil altsaa sige, at der foruden Fabrikken i Brande endnu skulde anlægges 5 Fabrikker, hver med en gennemsnitlig

Kapacitet paa ca. 18 000 Sække Mel, hvilket omtrent svarer til et Forbrug af 100 000 Tdr. Kartoffler, idet man rundt regnet kan sige, at der gaar 6 Tdr. Kartoffler paa en Sæk Mel. For at fremskaffe en saadan Mængde Kartoffler skal vi altsaa for det første have den egnede Jord, og det har vi, efter hvad der er konstateret gennem de Forsøg, som i adskillige Aar er blevet gjort, Forsøg, der er blevet fremmet bl. a. af de danske Spritfabrikker, hvis Direktør Hr. Chr. H. Olesen har vist dette Spørgsmaal megen Interesse. Det kan siges, at vi her i Landet har den fornødne gode Jordbund til at dyrke virkelig gode Kartoffler, som er egnede til denne Fabrikation.

Men der er andre Forhold, som er særdeles vigtige, og blandt dem vil jeg gerne have Lov til at nævne Vandspørgsmaalet. Der kræves en overordentlig stor Mængde rent Vand til Driften af en Kartoffelmelsfabrik, idet man kan regne med, at der skal anvendes 2 m³ pr. Tønde Kartoffler; hvis en Fabrik skal bruge 100 000 Tdr. Kartoffler i en Kampagne paa 100 Dage, bliver det 1 000 Tdr. om Dagen, hvortil der altsaa kræves 2 000 m³ friskt Vand. Det kan derfor ikke nytte, at der ønskes Fabrikker anlagt i Egne, hvor en saadan rigelig Tilgang af Vand ikke er til Stede. Man maa yderligere lægge Mærke til, at Vandet, som sagt, skal være rent, og det vil navnlig sige, at det ikke maa indeholde Jern, fordi Jern farver Stivelsen gulig, og derved bliver den straks en anden Classes Vare. Hvad det gælder om ved en saadan Fabrikation er, at den størst mulige Mængde af den fremstillede Vare bliver, hvad man kalder prima Stivelse, og dertil regner man gerne 85 pCt. af Produktionen, medens 15 pCt. er Sekunda-Vare, der jo altid gaar af til en lavere Pris. Det er selvfølgelig muligt ved Vandrensningsanlæg at skaffe sig rent Vand, hvor man ikke har det i Forvejen, men det er givet, at saadanne Anlæg vil forøge Bekostningen overordentligt, i hvert Fald blive en Belastning, som saa vidt muligt burde undgaas.

Jeg sagde før, at vi her i Landet har en Jordbund, som er egnet til Dyrkning af Kartoffler, og det er ogsaa rigtigt, det er konstateret, men de Resultater, vi har af Kartoffeldyrkningen, er saa overordentlig